

KRETSNYTT

Svenska Kryssarklubben
Sörmlandskretsen

Nr 1 2024

Kretsnytt nr 1 jan 2024

Årgång 33

Ansvarig utgivare: Torbjörn Berg
Fredövägen 21, 611 92 Nyköping
Redaktör: Ann Mari Westerlind

Bankgiro: 815-5616
Swish: 123 680 71 92

Hemsida:
www.sxk.se/sormlandskretsen

Epost:
sormlandskretsen@sxk.se

Facebook:
<https://www.facebook.com/groups/428169425186>
<https://www.facebook.com/SxkSormlandskretsen>

Annonspriser:
Helsida 750 kr/nr, Halvsida 400 kr/nr,
Kvartsida 250 kr/nr.

I detta nummer

Sid 3 Från min horisont
Sid 5 Inbjudan till kafékväll "Modern Båtelektronik"
Sid 6 Referat från QO-träff i Trosa 25 november
Sid 8 Referat från eskaderkvällen den 14 november
Sid 10 Intryck från eskadersegling till Savonlinna
Sid 14 Häng med till Åland i sommar
Sid 16 Att byta från segelbåt till motorbåt
Sid 22 Båttoaletter - en bekvämlighet med bekymmer
Sid 24 Mulltoa i båten, fungerar det?
Sid 27 Kort info från SXX:s kansli

Framsidan

Insegling till Strahlsund vid rikseskadern 2007

Sörmlandskretsens styrelse 2023-24

Ordf, Program & Utbildn: Torbjörn Berg
070 - 883 63
torbjorn.berg@sxk.se

V ordf & 24-timmars: Hans Gustavsson
070 - 524 67 91
hans.gustavsson@sxk.se

Sekr & Eskader : Anders Fischer
070 - 738 41 79, anders.fischer@sxk.se

Skattmästare: Per Johansson
070-34 50 715,
per.johansson@sxk.se

Info/Kretsnytt, web & Qvinna Ombord:
Ann Mari Westerlind
076 - 103 54 54
ann-mari.westerlind@sxk.se

Hamn & Farled: Matts Andersson
070 - 815 83 47,
matts.andersson@sxk.se

Miljö & Båtteknik: Leif Birch-Jensen
070 - 304 22 94
leif.birch-jensen@sxk.se

Ledamot: Mats Haking
070 - 511 53 89
mats.haking@sxk.se

Revisorer:
Morgan Romvall,
Leif Eriksson

Nya medlemmar

Joakim Ågren, Nyköping
Ulf Kruse, Stockholm
Johan Pettersson, Oxelösund
David & Nina Van Alpen
Niclas & Eva-Lena Lindgren, Oxelösund
Johan, Jens, Ulrika, Klara & Elin Otterstedt, Nacka

Alla hälsas varmt välkomna!

Svenska Kryssarklubben
Sörmlandskretsen

Från min horisont

Kryssarklubben har avslutat sitt hundra verksamhetsår med flaggan i topp och en fantastisk årsfest med 600 personer på Wasamuseet i Stockholm. Det har vi all anledning att fira, efter hundra år är vi en av världens största båtklubbar med mer än 40 000 medlemmar.

Kretsens årsmöte hålls i NYSS klubbhus. Ni som inte var där missade en trevlig kväll med mingel och musikunderhållning.

Ny skattmästare är Per Johansson och Matts Andersson ansvarar nu för våra bojar.

Under året som gått har vi haft flera framgångsrika kafékvällar. Vi har också inspekterat alla våra bojar och bytt ut de två vid Hasselö-Bergö och den vid Svärdsklova till en ny typ, pelarbojar med bojlinor.

Vi har också lämnat tillbaka våra IF-båtar till riksföreningen. De kommer att användas i verksamheten på Malma Kvarn.

Vår verksamhet med Kvinna Ombord har fått en nystart med Katrin Andersson vid roret. De börjar året med en VHF-kurs.

Kafé Kryssarklubben har nästa träff redan nu i januari med båtelektronik som tema. Vi planerar även för vår traditionella Pingsträff och Båtens dag i början av sommaren.

Till sommaren blir det en rikseskader till Mariehamn. Sörmlandskretsen planerar en eskader som ansluter på Åland.

Ni som inte har varit på Åland – ta chansen att hänga med, ni som har varit där vet hur trevligt det är. Alla är välkomna! Vi hoppas också kunna genomföra eskadrar till mer närliggande mål.

Man brukar säga att båtsäsongen börjar med Allt för Sjön, i år 7-10 & 14-17 mars. Som vanligt finns Sörmlandskretsen på plats.

Välkommen till ett nytt år med Kryssarklubben!

Torbjörn Berg Sörmlandskretsens ordförande

Tack för att just du är kund hos oss!

Med din hjälp har vi kunnat stötta, hjälpa och stärka hundratals föreningar och organisationer i vår del av Sörmland. Bara de senaste tio åren har vi återinvesterat över **80 miljoner kronor** i den plats som du och jag kallar hem.

Tillsammans gör vi Sörmland ännu bättre!

Vill du också bli kund? Besök något av våra kontor eller ring oss på 0771-350 350.

Välkommen!

Sörmlands Sparbank

Välkommen till en kafékväll om Modern Båtelektronik

Tisdagen den 23 januari är det dags för
2024 års första kafékväll.

Vi ses som vanligt kl 18 00 i lokalen på Pontongatan 1D.
Sörmlandskretsen bjuder på fika.

Det är länge sedan all elektronik i en segelbåt bestod av ström till lantärnor och lampor inombords. Som navigeringshjälp användes möjligen en transistorradio med pejlantenn.

De globala positionssystemen via satellit har skapat förutsättningar för nya tekniska lösningar, framför allt inom navigation och säkerhet. Uppkoppling via nätverk ger också helt nya möjligheter.

Torbjörn Berg och Leif-Birch Jensen beskriver utvecklingen och

- vilka produkter som är bra med tanke på användbarhet och säkerhet
- vilka anpassningar av båtens existerande system som kan behövas
- vad en genomsnittlig SXX:are kan installera själv och när man bör söka hjälp
- vart man vänder sig för att få hjälp/information

Anmälan sker per mail senast den 20 jan till ann-mari.westerlind@sxx.se

Referat från QO-träffen i Trosa den 25 november

Trivsamt samvaro och

Nio kvinnor sammanstrålade hemma hos Anne-Marie i Trosa och bjöds på förmiddagsfika. Vi pratade om sommarens båtupplevelser i form av en sönderblåst flock och läckage pga en solcellsinstallation.

Kartin och Sara rapporterade från QO:s senaste nämndmöte bl a om QO-eskadern till Grekland och behovet av att nå ut bättre i olika sociala medier och på SXX:s hemsida. S:t Annakretsens QO-grupp har kommit igång och Sara lovade att ta kontakt för ev samarbete. Sörmlandskretsen ska ansvara för nästa nämndmöte i oktober 2024. Det ska äga rum hos Titti på Tystberga Logi.

Efter en kall men vacker promenad utmed Trosa ån fick vi tina upp i värmen och äta lunch på restaurang. Diskussionens vågor gick höga hela tiden. Alla hade något att berätta.

Efter lunchen blev det en ännu kallare promenad i nordlig motvind tillbaka utmed den vintriga åstranden.

diskussion om kommande aktiviteter

Utbildning

Det finns intresse för att vi ordnar en kurs för QO om SRC / VHF. Peter Rundström från Oxelösund kommer hålla en kurs som innehåller 3 lektionstillfällen ca 1,5-2 timmar per gång och sedan avslutas kursen med ett praktisktprov. Han vill att kursen hålls i januari eller februari.

Anmälan kommer ut inom kort. Det blir max 8 deltagare på kursen säger Peter för att det ska fungera praktiskt.

Kafékväll

QO har fått förfrågan att ordna en kafékväll i lokalen Nyköping. Kafékvällar brukar vara en tisdag i månaden mellan kl. 18-20. Vi hoppas att kvinnorna kan bjuda in kompisar till kvällen. Information om datum annonseras i Nyhetsbrev per mejl.

Praktiska övningar

Den 4-5 maj träffas alla som vill ha möjlighet att träna praktiskt. Vi kommer att kunna

God sandwich-lunch på trevlig restaurang.

använda Maria och Saras båtar som ligger i Östersviken invid Femöre i Oxelösund. Vår ordförande Torbjörn har tipsat om att träning av manövrering, man över bord och knopar ger möjlighet till intyg i "den blå boken". Det är en bra aktivitet att träna praktiskt och samtidigt kunna få intyg på det. Intyget krävs om någon vill gå kursen till kustskeppare. Vi kan även träna på att använda SRC/VHF samt att tolka väder. Övernattning kommer ordnas på land och på båtar. Inbjudan kommer per mejl.

Tjesepling

Vi planerar en tjesepling i slutet av augusti eller i början av september. Sofie kan hålla med en av båtarna.

Hösträff

När mörkret kommer är det dags för en hösträff någon gång i okt/nov för att planera inför kommande säsong. QO har löfte om ett årligt bidrag på 10 000: - från kretsen. Vi kommer använda pengarna till helgen på Femöre och till tjeseplingen i augusti.

Information

läggs ut på kretsens hemsida, i Kretsnytt och via mail.

Målen för Qvinnas Ombord.

QO arbetar för att öka kvinnors deltagande i båtlivet och öka kvinnors engagemang i riksföreningens och kretsarnas verksamhet.

Därför behöver vi fler aktiva och engagerade kvinnor ombord:

- * Ökad säkerhet och trygghet för alla
- * Mer jämlikt och jämställt
- * Ett ökat konsekvenstänk om risker ombord

För att lyckas kommer vi att:

- * Uppmuntra kvinnor att ta ansvar på båten
- * Lyfta kvinnliga förebilder
- * Bekräfta den kompetens vi redan har
- * Lära av varandra
- * Bli starka tillsammans.

QO vänder sig till kvinnor i alla åldrar som:

- * Är intresserade av båtliv
- * Är nybörjare eller erfarna.
- * Vill lära mer för att öka glädjen med båtlivet
- * Vill dela med sig av sina erfarenheter

Å-promenad i bitande nordanvind.

Referat från eskaderkvällen den 14 november

Kretsens ordförande Torbjörn hälsade ca 20 medlemmar välkomna med några ord om Kryssarklubbens mångåriga eskaderverksamhet med eskadrar av olika slag. Långa eller korta, med olika teman och till olika färdmål.

Ann Mari berättade sedan kort om Sörmlandskretsens mål för eskaderverksamheten.

Vi har seglat mot gemensamma mål men seglingarna har varit olika långa. Under årens lopp har vi ordnat eskadrar i skärgårdarna runt Östersjön, Finska viken och Bottniska viken, längs låglänta kuster som Skåne, Balticum och St Petersburg och över hav till Gotland, Åland, Finland, Estland, Danmark och Tyskland, i Grekland, Kroatien och längs kanaler i Frankrike.

En eskader kan bestå av flera båtar. Ibland kan det vara två som följs åt, men oftast är det fyra eller sex. Det har visat sig att nio var för många. Den eskadern delades upp. Det blev för svårt att samordna allas önskemål.

Viktiga "regler" är att alltid ta hänsyn till väder och vind och att anpassa takten så att alla kan hålla kontakt.

Dagsetappen bestäms på morgonen vid ett gemensamt skepparmöte. Oväder betyder liggedag. Etappens längd anpassas så att alla hinner komma fram.

VHF-kontakt mellan båtarna är viktig. Om något händer finns alltid någon som kan hjälpa till.

Vi hjälper alltid den som råkar illa ut.
Det kan vara riggtrassel, motorproblem, kyl-
skåpshaveri, tappade prylar mm

Du kan alltid hitta en kompis i varje hamn.
Det gäller framförallt barn men även vuxna
eftersom kvinnorna ombord får en röst vid
skepparmötena.

Vi fixar tillsammans olika förströelser i land.
Vi ordnar utflykter, studiebesök, vandringar,
cykelturer, grillning, födelsedagskalas,
tematräffar, frågesporter mm.

I Sörmlandskretsen har vi ändå stor frihet.

Den som vill kan välja en alternativ natthamn.
Man kan besöka bekanta, göra egna studiebe-
sök, besöka läkare, välja gästhamn eller natur-
hamn mm. Vi umgås när och om vi själva vill.
Alla måste inte hänga med på allting. Det är
fullt OK att ta det lugnt eller att göra en egen
utflykt.

Ett barnbarn fixar riggtrassel.

Kung Valdemars segelled cykelutflykt på Utö.

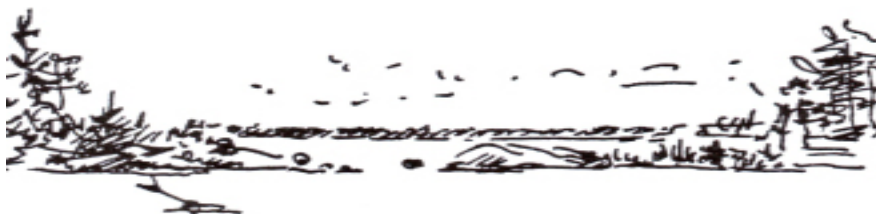

Skepparmöte på väg till Tallin.

*Födelsedagsfest på väg till
Nexø på Bornholm.*

Några nedtecknade intryck från eskaderseglingen

Samling
på
Lök-
holmen
den
30 juni

Ljust blågrå himmel över den första eskaderträffen, båt- och seglarhistorierna överträffar varandra. Det är ganska kallt i luften men trivsamt stämning.

Mellan Sandhamn
och Finska Utö
natten 2 juli

"Guppig" segling
plattläns, sonen
och jag seglar
ensamma för
första gången.
Spännande!

Eskaderbåtarna sprider ut sig men håller ändå ihop. Vattnet är gråvitt och himlen har gråblå skyar. Över Stockholm är det mörkt och gråsvart. Fyrarna sticker upp som pinnar. Långa höga vågor, ljusgrå himmel med lustigt formade moln. Havet brusar som bakgrund till enstaka fågelläten. "Adelina" har kommit till horisonten. "Beatrice" och "Toodeloo" kommer vaggande efter oss.

Från Finska Utö 3 juli

Jättefin segling mot öster i halvvind till slör, växlande molnighet och några regnstänk. Leden är väl utprickad med nord-och sydmarkeringar.

Vid Lilla Svartnö snabb tillägning för lagning av roderbult vid vacker udde med vitt kummel, violetta blommor, sol och skuggor.

Hankö
torsdag och
fredag
middag
4-5 juli

Kappsegling på torsdagen i gråväder och dis men på fredagen efterhand sol och glitter
Stark sydlig vind och massor med båtar ,
10

från Sandhamn till Savonlinna i finska Saimen 1996

Lillfjärden
tisdag 9 juli

Regn, åska, blixtar och muller där ute. Regnet piskar mot ruffttaket, fönstren strimlas av vatten. Klipporna på land blänker av väta. Stenarna är som svarta kuber, medan öarna kring fjärden bildar grå ridder. De närmsta granarna är svarta siluetter mot berget. Det blir snart skepparmöte om vi nu kan gå ut!

Mot
Viborg
12 juli

Ljust
grå himmel
med soldis.

Sidenblankt vatten med silverblänk. Nästan ingen vind!
Eskadern stretar iväg österut för motor. De ryska öarna tonar fram ur diset.
Vi kan skönja en gränsbevakningsstation med radartorn mellan tallarna.

Inseglingen från Vysotsk

Slottet dominerar. Ett fåtal kyrkor sticker upp ovan ljusa horisontella husfasader. Många kranar och ett högt "eiffeltorn". Prickarna på vägen från Vysotsk är rostiga och illa medfarna. Lotsen kör långsamt och försiktigt.

Framme i Viborg

Efter en första rundvandring i en sliten och stilig stad och rysk champagne på "Elinor", dricker vi alla öl under ett vitt plasttak utanför kiosken på båtklubben. Skratt och glam runt bordet och mygg!

Varm ljummen luft för första gången under seglingen. I ett land som verkligen är annorlunda.

**Mot norr
på Saimen
15 - 16
juli**

Kall vind, blågrå molnbankar, mörkt vatten, massafabrik och en liten vit fyr.
Ett udda båtpar som bogserar varandra och en ensam segelbåt är på väg söderut.
Vi seglar med stormstor och genua och omges av barrskogsridåer.

**Savonlinna
17-19 juli**

Vi utbringar en skål när vi äntligen kom fram till slot-
tet Olofsborg. Med sina
mäktiga granittorn och en
stor vindflöjel är det
den stiligaste hamnutsikten
hittills.

Vi gör flera utflykter till
sevärdheter i omgivningen

och går på operapremiär
iförda alla varma kläder
vi har. Det är inte många
plusgrader på kvällen.

**På hemväg
på Saimen
20 juli**

Klar kall morgon. Svag svag vind. "Adelina" passerar fyren Rastinlouto på väg söderut
I bakgrunden skymtar landet söder om Saimen.

Saima kanal 22 juli

Ryskt bevakningstorn i skogen på väg från den sista slussen i Saima kanal till Vysotsk.

Naturen är vacker men "öde" utan sommarhus och båtar, endast fyrrar, utprickningar, kraftledningsstolpar och bevakningstorn.

Samt en och annan mås som låter precis som hemma.

Åter tillbaka i Finland

Kotka 23 juli

Den ortodoxa kyrkan ligger omgiven av stora träd i en lummig park.

Efter besök i finska trästäder kommer vi till

Degerö på Åland 1 augusti

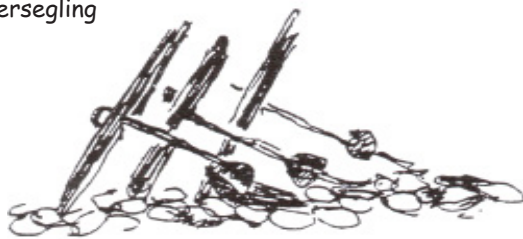
Där ligger en gammal allmogebåt.

Mariehamn 2 augusti

Master och råår på M/S Pommern avtecknar sig ljust gula mot en klart blå himmel. Tre ankare utanför Ålands museum.

Vi väntar på rätt vind för översegling

Intrycken nedtecknades av Ann Mari Westerlind före mobiltelefonernas tid.

Häng med till Åland i sommar!

Svenska Kryssarklubbens 7:e rikseskader går till Mariehamn på Åland mellan den 29 juli och 2 augusti. Att segla med i rikseskadern är att tillsammans med andra båtälskare segla eller för motor ta sig till härliga platser som ligger lite längre bort än vad man kanske normalt gör. Det är ett lite tryggare sätt att ge sig ut på äventyr tillsammans med andra. Nya trevliga bekantskaper kommer på köpet. Följ med till Åland!

Under fyra dagar i vecka 31 kommer vi att ligga i Ålands segelsällskaps småbåtshamn och ha denna hamn som bas för olika aktiviteter. Vad sägs om cykelutflykter, guideade bussturer, ölprovning och en eskaderfest. Detta är just nu i det preliminära programmet.

Ålands segelsällskap (ÅSS) finns på den västra sidan av Mariehamn. ÅSS hamn är en av de största småbåtshamnarna i Åland och vi har blivit lovade 60-70 platser. Se bilden!

Det finns två alternativ att komma till Mariehamn; antingen deltar du i våra kretsars tillfartseskadrar eller så tar du dig dit på egen hand. Valet gör du i samband med din anmälan.

Övriga fakta om rikseskadern till Åland

- Anmälan görs från 13 februari på www.sxk.se
- Deltagaravgiften, 800 kronor, betalas med kort i samband med anmälan.
- I avgiften ingår eskaderflagga, Svenska Kryssarklubbens årsbok om Åland (om du inte har fått den tidigare), destinationsflagga och välkomsträff.
- Tillkommer gör hamnavgifter, avgifter för eventuella bussturer och andra arrangemang.

Väl mött på 2024 års rikseskader!

För Eskadernämnden i Svenska Kryssarklubben
Kerstin Andersson, kerstin.andersson@sxk.se
Kjell Vestberg, kjell@vastkonsult.se
Anders Englund, andersenglund@outlook.com

Se hit!

Sörmlandskretsmedlemmar som är intresserade av att delta i en eskadersegling antingen till Mariehamn med ankomst den 29 juli eller från Mariehamn med avfärd 3 augusti.

Kontakta Ammi / ann-mari.westerlind@sxk.se före 13 februari.

Fakta om Åland

Åland är en ögrupp och en självstyrande del av republiken Finland.

Åland har enbart svenska som officiellt språk. Ögruppens svenskspråkiga status samt invånarnas kultur och språk skyddas av internationella garantier efter beslut av Nationernas Förbund 1920.

Åland är demilitariserat.

Ålands parlament, lagtinget, har rätt att stifta egna landskapslagar.

Åland har en egen flagga, frimärken och registreringsskyltar samt en egen polis.

Däremot ingår Åland i samma skattesystem som övriga Finland, undantaget den kommunala beskattningen.

Åland är med i EU och har euro som valuta.

Åland är känt för sin skärgård och sjöfartshistoria.

I Mariehamn finns sjöfartsmuseum och den fyrmastade stålbarken och museifartyget Pommern.

På Åland finns stora möjligheter till bad och fina cykelutflykter.

ÅSS hamn på östra sidan om Mariehamn.

Hur är det att byta från segelbåt till motorbåt?

Några sörmlandskretsares erfarenheter

Mina intryck från en motorbåtsfärd för 50 år sedan

På 1960-talet fick Gunnar och jag förmånen att följa med i en gammal snipa på en tur i södra Bohuslän när det var regnigt och blåsigt. Skepparen och hans fru var nog i 60-årsåldern och var vana vid båten. De sov i ruffen där det läckte in när det regnade. Gunnar och jag sov i sittbrunnen under ett tätt kapell. Gösta, skepparen, ville inte gå över öppna passager med hög sjö när det blåste hårt eftersom motorn kunde strejka och vågorna slå in i båten. Toabesök sköttes i land – spade och toarulle var obligatoriskt. Kylen fylldes med is i en fiskehamn. Konserver fanns i kölsvinet. Mat tillagades på ett enlådigt primuskök och vatten hämtades vid någons pump på land.

Ammi

Hur fungerar livet på en modern motorbåt?

Leifs och Marias segelbåt "Vitesse" och Bengt och Tattas motorbåt "Karissa".

Från längesegling till korta turer

Vi har seglat i drygt 40-år. Den första båten var en IF (Internationell Folkbåt). Som fattiga studenter valde vi mellan att skaffa en båt eller en bil. Det blev en båt. För att komma till båten åkte vi spårvagn och buss. Även vid vårustning och upptagning och transporter av stege, färg, verktyg etc. Den senaste segelbåten en Swedestar 370 var välbyggd och snabb och såldes 2022.

Med våra barn seglade vi huvudsakligen på helger och semesterar. På senare år har tiden till sjöss blivit 7-9 veckor. Oftast från mitten av maj till början av juli och några veckor i slutet av augusti. Vi var längeseglare. Väder och vind har avgjort vart vi seglat och när. Ytterskärgården har tilltalat oss mycket framför allt på våren. Vi har seglat från Sydnorge runt Sverige till Åland.

Varför byta till motorbåt och hur använder vi den? Första halvåret varje år under lång tid var segelbåten "prioritet 1" i form av service, uppgradering, reparationer, förbättringar och segling. Men successivt växte önskan att också göra annat på våren/försommaren.

Samtidigt ville vi ha möjligheten att kunna komma ut i skärgården. I somras köpte vi en Sargo 25 - en liten båt med hytt som är varm och skön i alla väder, möjlighet till övernattnings och en riktig toalett. En fin morgon är det härligt att ta sig ut, ankra, äta frukost, läsa tidningen, kanske bada och kunna vara tillbaka i hamn vid lunchtid. Eller ha båten som "gäststuga" när vi hälsar på vänner i skärgården. Huvudsakligen används båten i närområdet för kortare turer eller en till två övernattnings.

Motorbåtens fördelar

- Enklare vid sjösättning och upptagning (inga segel och ingen rigg att ta hand om)
- I stort sett inga förberedelser vid losskastning ("bara starta motorn och kasta loss") och samma sak vid tilläggning – vilket gör att det är ide' att ta en tur på några timmar
- Vår motorbåt är mindre än segelbåten så tex polering/vaxning etc går snabbare
- Vår motorbåt har hytt med värme, sitter skyddat och varmt även vid dåligt väder samtidigt om vi enkelt kan öppna upp vid fint väder.
- Lättare och enklare att ta sig fram i och på båten.

Motorbåtens nackdelar

- Bränslekostnaderna är betydligt högre än för en segelbåt (i alla fall om man använder segelbåten till att segla med). Annars är inte skillnaden i bränsleförbrukning mellan vår motorbåt och vår f.d. segelbåt per distansminut inte så stor.
- Servicekostnader är högre för motor och drev
- Motorbåten driver mer och styr bara vid framdrift. Detta innebär ett annat sätt att framföra båten vid tex tilläggning
- Det är alltid en omställning att byta till en mindre båt
- Fina sommardagar kan vi sakna seglarlivet, känslan av att vara ute i veckor

Leif och Maria Birch-Jensen

Leif och Marias har lagt till med sin motorbåt "Ture" i hamnen på Hävringe

Jans och Lenas motorbåt "Plutten" vid bryggan i Klintemåla.

Motorbåt för Misterhults skärgård

Vi flyttade till Nyköping för att skaffa båt och lära oss segla. 2011 köpte vi en Shipman 28 och seglade med den främst i Sörmlands skärgård i början med enbart papperssjökort för att lära oss navigera ordentligt. Vi gick med i Shipmanförbundet direkt för att få kontakt med båtägare som var duktiga på allt från färg på gelcoat till tekniska kunskaper om motor och elsystem.

Efter ett par år var vi redo för en större båt med målet att ta den genom Europas kanaler till Medelhavet. Det var många krav som skulle uppfyllas: båten fick inte vara för djupgående, vi skulle kunna hantera den på två personer, att kunna se ut när vi äter inomhus. Vi letade efter båtar i Sverige och utomlands och tittade på flera stycken.

Till slut kom vi fram till att Nauticat 40 uppfyllde våra förväntningar och vi köpte en båt i Belgien hösten 2013. Det var väldigt spännande att ta hem den i början av maj 2014. Särskilt när motorn blev över-

hettad i Kalmarsund då det var rejält blåsigt och höga vågor efter flera dagars hård vind. Turligt nog hade vi precis fått upp seglen och vindriktningen var gynnsam. Vi hade med oss en van seglare som fick stå till rors medan vi mekade med motorn.

Vi seglade i Sörmlands, Östergötlands och Kalmar läns skärgårdar, både ensamma och med familj och vänner ombord. Vi gick också i en del av Göta kanal. I några år samseglade vi med ungefär lika stora båtar uppåt Norrlandskusten och runt Gotland. Sommaren 2022 hade vi några veckors jobb i Stockholm och bodde på båten i Wasahamnen.

Vår tänkta resa till Medelhavet blev uppskjuten p g a en trasig dieseltank, coronaviruset och ett ökat antal barnbarn. Vi fick däremot segla med vänner runt Korsika och tillbringa en vecka på kanaler i Tyskland men inte i egen båt.

Vi ägnade många timmar åt att renovera

segelbåten ända till det började dyka upp nya fel. Då hade vi plötsligt fått nog. Det var mycket som "måste" göras vår och höst med en så stor segelbåt. Vi vill också vara mer spontana och inte vara ute flera veckor i sträck. Vi har ett sommarhus i Klintemåla i Misterhults skärgård där är det inte optimalt med en så stor båt.

Vi har bara haft vår motorbåt i en säsong. Främst har vi varit i Östergötlands, Gryts, Sankt Annas och Misterhults skärgårdar, både själva och med barn och barnbarn. Det går att sova fyra personer i båten. När vi varit fler har sonen med familj sovit i hängmattor på någon ö. Båten fungerar då som "restaurangbåt" eftersom 7-8 personer kan sitta runt matbordet.

Motorbåtens fördelar

- Vår nya båt som är 7,5 meter lång är mycket lättare att hantera både när det gäller skötsel och att hantera till sjöss. Därför gör vi fler spontana korta båtutflykter.
- Den är 2,5 meter bred och har en stor sittbrunn under kapell vilket gör att den är rymlig trots att den är kort. Det finns även en matplats inomhus där man ser ut när man sitter och äter. Allting är mindre än på den förra båten men det finns en liten toa, dusch och kök.

- Eftersom den är mer grundgående än vår förra båt kommer vi in till fler mysiga ställen. Vi planerar att montera ett takräcke för våra havskajaker på taket. Då kan vi ha motorbåten som bas när vi gör paddelutflykter.
- Nästa sommar planerar vi att ta Göta kanal till Roxen och fortsätta genom Kinda kanal. Längs vägen ska vi hämta och lämna barn och barnbarn. Sedan kan vi ta upp båten i Horn och köra den till havet i Gamleby. Det hade varit omöjligt med den förra båten.

Motorbåtens nackdelar

- Den största nackdelen med en motorbåt är miljöpåverkan. Vi valde en båt med en motor som är bränslesnål och ger så lite utsläpp som möjligt. Det gäller ju också att anpassa hastigheten för att minimera utsläppen.
- En nackdel med motorbåtar är att de ofta slår när det är vågigt. Vi var ute och provkörde för att hitta en båt som går fint i vattnet.

Jan Nilsson och Lena NordNilsson

"Karissa" vid Fifång.

En motorbåt för långa färder

Under drygt 40 år hade vi åtta segelbåtar från en Sylphe (6,5 m) till en Bavaria 37.

Vi använde våra segelbåtar till familjesegling, kappsegling och långfärder den längsta turen gick till Sognefjorden i Norge och vårt liv handlade väldigt mycket om vårt seglande.

Skälen för byte till motorbåt var att få en mer lätthanterlig båt, både vid upptagning

och sjösättning och vid hanteringen av båten på vattnet. Sommartid har vi båten i Näsvisken utanför Trosa.

Under våra nio år med motorbåten har vi gjort många långfärder. Vi har deltagit i SXX-eskadrar till Finland, Estland och Lettland. Vi har varit på Västkusten flera gånger. Vi har kört ett flertal gånger utmed Norrlandskusten - som längst två gånger till Luleås skärgård.

Numera åker vi inte så långt på grund av ålder och sjukdom men i somras gick vi upp till Söderhamn. De flesta turer numera går till olika klubbhamnar och helst till flytbryggor då vi vill ligga långsides för att lätt komma av och på. Vi har övernattnat i snitt 75 nätter per år med motorbåten.

Lätt att komma iland via badplattformen eller grinden på "Karissa".

Motorbåtens fördelar

- Sjösättning och upptagning är enklare.
- Vår båt är köpt för att ge ett enklare båtliv för ett pensionärspar. Den är enkel att hantera ensam men det inte är så ofta det behövs. Vår båt är väldigt praktisk. Den har bekväma gångbord runt hytten och skrovet är relativt lågt. Det är enkelt att starta och bara köra iväg. I en segelbåt finns det oftast finns något att sysselsätta sig med. En motorbåt erbjuder mer avkoppling. Den som vill sitta och läsa en bok kan göra det.
- Vår båt har hög toppfart vilket vi bara utnyttjar sporadiskt - men möjligheten finns. 7-8 knop känns snabbt när man kommer från segelbåt. Ska man färdas långt så är det enklare att göra rejäla dagsetapper med en motorbåt även om man bara kör i 7-8 knop.
- Med styrplats inne och dubbla värmesystem är låga temperaturer inget problem i motsats till segelbåtens öppna sittbrunn. Vi använder båten från början av april.
- En motorbåt är mera grundgående men skillnaden är inte så stor som man tror eftersom segelbåtar kan nosa sig in tills det tar stopp medan propellrar inte gillar sådant förfarande.

Motorbåtens nackdelar

- Kostnaderna för bränsle, försäkring och motorservice. Vi har dubbla motorer med drev som vi låter serva varje år och det är inte billigt.
- Det är klart att det suger i seglingstarmen en fin dag med lagom vind men det är betydligt vanligare att vi konstaterar att det är tur att vi har motorbåt när vi möter seglare i dåligt väder eller motvind.
- Bavaria 37:an var betydligt större inuti och hade bättre penry, vilket vi saknar framför allt mörka höstkvällar. Men det beror nog mest på att vi gått från 37 till 31 fot.
- Segelbåten är miljömässigt helt överlägsen motorbåten.

Bengt och Totta Hallgren

Redaktörens kommentar

En anledning att byta till motorbåt är uppenbarligen att den är enklare att hantera än en stor segelbåt. Man slipper segel och rigg och en mindre båt kräver mindre underhåll om man bortser från den nödvändiga motorservicen.

Bränsle och motorservice kostar mer för en motorbåt. Ingen har nämnt kostnader för underhåll av rigg och segel men däremot miljöpåverkan kopplad till motorgång.

Bengt och Totta är fortfarande efter 9 år i motorbåt "längeseglare" även om det inte blir så långt nu som förr. Leif och Maria gör mest korta dagsturer i Sörmlands skärgård i sin lilla båt. Medan Jan och Lena gör längre turer längs ostkusten tillsammans med barn och barnbarn.

De som haft segelbåt länge saknar känslan av att ta sig fram utan motorljud i fint väder med lagom vind och porlandet i aktern.

Båttoaletter – en bekvämlighet med bekymmer

Artikel skriven av Lennart Falck, Tekniska nämnden.

I Sverige finns ca 120 000 övernattningsbara fritidsbåtar och man kan förutsätta att de har en toalett av något slag. De flesta av deras ägare och besättning har säkert störts av lukt, läckage och mekaniska skador typ frysskador med mera. Man kan knappast påstå att båt-toaletter är speciellt robusta.

Obehaglig lukt är nog det största bekymret, dvs läckage i någon form. Vem vill använda en stinkande toalett? Ofta byter man ut de dyra slangarna, men det är inte säkert att det räcker. Andra bekymmer har tillkommit. Kommunerna är ansvariga för skötseln av hålltankstömning i småbåts-hamnar; att pumparna fungerar, att de är tillgängliga med båt, dvs inte blockerade av andra båtar och att vattendjupet är tillräckligt. Här brister det fortfarande i flera hamnar.

Sedan kravet på toatank och möjlighet att tömma över däck infördes, gjorde många förbättringar av hela sitt toalettsystem. Men om ovan nämnda bekymmer minskade är tveksamt.

Vad kan man då göra för att bli av med problemen?

1 Med bra luftning av hålltanken luktar det sällan. Luftslang och beslag på däck eller skrovsida är ofta igentäppta på grund av små flygande kryp, smuts och för klena dimensioner. Slang och luftningsbeslag bör ha minst 21 mm innerdiameter.

2 För oss på västkusten är det lämpligt att alltid fylla toaletten med sötvatten, när man lämnar båten längre än några dagar.

3 Konvertera till sötvattenspolning, om man har tillräcklig mängd sötvatten i sin båt. Det går inte åt så mycket spolvatten när man gör "1:an". "2:an" kräver mer.

4 Urinsten är en svårlöslig kemisk förening, som sätter igen slangar och påverkar backventilerna negativt. Urinsten är betydligt värre för de som färdas i saltvatten.

5 Svenska Kryssarklubben har testat "Trans clean" som effektivt löser urinsten. Man kan under säsongen hålla en skvätt i toalettstolen och pumpa in lite genom slangarna till tanken. Transclean uppfyller alla EU-krav och kan pumpas ut på lämpligt sätt. Transclean ska däremot inte lämnas kvar i toalett och slangar under vintern.

Det finns även andra kemiska produkter som rensar systemet, vinäger eller ättika kan hjälpa, till exempel.

6 Smörj rörliga delar, i pumpar och ventiler, med glycerin eller petroleumfri silikonpasta. Använd inte fett.

7 Montera gärna en lättåtkomlig kulventil på slangen mellan hålltanken och toaletten så att skålen inte fylls bakvägen. Givetvis har man kulventiler vid spolvattenintaget och på utloppet från tanken eftersom de är skrovgenomföringar.

8 Elektriska toaletter kräver tillsyn även av elmotorn.

9 Man bör undvika att spola ner toalett-papper. Släng det i en påse vid sidan om. Hundbajspåsar fungerar bra och är lagom stora, de kan sedan läggas i det vanliga restavfallet.

Före och efter rengöring av urinsten i en toalett-pump. Först 30 minuter i koncentrerad Transclean 65 samt ytterligare 6 timmar i utspädd, 50-procentig Transclean 65.

Exempel på installering av en mulltoa. Ofta behöver man bara ansluta en mindre ventilrörande skorsten och el till fläkten.

Mulltoaletter

Mulltoaletter är inte så vanliga, och förutsätter lite större utrymmen. De luktar mindre, det finns ofta en liten fläkt som sköter ventilationen. Urinen samlas upp i en separat behållare som lämpligen ska tömmas i en landtoalett. Det förmultade i nr 2-behållaren behöver inte tömmas lika ofta, vanligen i restavfallet.

Det finns kommunala regelverk för tömning av mulltoaletter. I göteborgsregionen är det i princip förbjudet att tömma urinbehållaren på land. På andra orter kan regelverket vara annorlunda.

Det behövs säkert flera förslutningsbara urinbehållare ombord för att slippa söka hamn var-/varannan dag. Att tömma dem i sjön, skogen eller på "hälleberget" är inte OK. Nu kan man tycka vad man vill om regler, men det är lämpligt att känna till vad som gäller. I frekvent besökta naturhamnar är det störande när urinbehållare töms bara en liten bit ifrån förtöjningsplatsen. Folk som sitter och grillar kommer säkert att notera att man tömmer flaskor med urin eftersom det luktar.

Ska man byta ut sin "läckande och luktande" båttoalett med hålltank till en mulltoa? Det är en kostnadsfråga och en viss ombyggnad får man räkna med. Existerande toatank kan man kanske demontera och får då plats över till mulltoan. Dessvärre sitter tanken ofta så att man får riva en del inredning för att få ut den. Att bygga om den till bränsle- eller vattentank är säkert fullt möjligt.

Kostnaden för en mulltoa motsvarar ca 4 st vattentoaletter. Om man däremot står inför att installera tank till sin spoltoalett (man måste ha hålltank) blir det troligen inte dyrare att istället byta till en mulltoa.

Mulltoa i båten, fungerar det?

Vill ni slippa leta fungerande toatankstömning och även vara laglydiga och miljomedvetna kan vi rekommendera att köpa en mulltoa.

Varför hamnade vi där?

För oss startade allt i slutet av augusti 2021, efter att vi misslyckats med att tömma toatanken när vi använde den manuella pump som finns vid Malma Kvarn i Stockholm. När vi närmade oss Nyköping och det var dags för slutstädning upptäckte vi att det runnit ut ca 10 liter avloppsvatten som hamnat under durken. Vi misstänker att på grund av den grova sjön på Mysingen på vägen mot Nyköping så har tanken förflyttat sig i sidled och då spräckts vid fästet.

För att få in den nya tanken skulle vi vara tvungna att såga sönder en del av inredningen på vår Bavaria 33. Vid tillverkningen monteras tanken innan däckets läggs på!

I detta skede fick vi tips om att i stället köpa mulltoa.

Hur funkar en mulltoa och vilka varianter finns?

Före köpet hittade vi några filmer om hur toan fungerar och med tips om problem som kan uppstå. Vi valde Air Head eftersom den är mindre och passar bättre i vår båt. Den består av två behållare, en för fekalier som också är själva basen för toan och en mindre för urin. Vi valde den större urinbehållaren på 7 liter.

Toan är 50 cm hög, 40 cm djup inkl urinbehållare och 48 cm bred inkl. vev. På basen sitter en separerande toaletsits. En medföljande fläkt kopplad till fekaliebehållaren ger undertryck i toan. Fläkten ska alltid gå när toaletten används.

Pris ca 13 000 kr.

Hur fungerar det då i praktiken?

Monteringen av den nya toan var mycket enkel men som vid all ny teknik finns en hel del man behöver lära sig.

Även om vi valde den större urinbehållaren på 7 liter känns den ganska liten. Ganska fort köpte vi en extra behållare för att kunna byta när vi inte kan tömma i land. Vår rutin för att slippa översvämning är att byta behållare innan det gått två dygn. När man tagit av urinbehållaren sätter man på ett lock och kan och sedan ta den med iland och tömma antingen i en vanlig toalett eller ute i naturen på land. Alltid så långt från stranden att det inte är någon risk att kvävet ändå hamnar i havet, utan i stället fungerar som helt okej gödning i naturen. För att slippa obehaglig urindoft när man håller på och byter urintankar så håller vi alltid ner 2 msk socker direkt före den sätts på plats på toaletten.

I fekaliebehållaren använder vi använt kokosfibrer som säljs som blomjord på bl.a. Claes Olsson. Den är hårdpackad och väldigt praktiskt, billig och enkel att lagra och hantera. På våren lägger vi ett paket kokosfibrer som blandas med vatten, vi tar lite mer än hälften så mycket vatten som rekommenderas. Fekalierna absorberas av strömaterialiet, luktar sällan och nedbrytningen gör att behållaren inte fylls så snabbt.

Rent praktiskt då?

Toaskålens främre del samlar in urinen som rinner ner i sin behållare. Den bakre delen har en lucka som öppnas med en spak på toans sida. Om man bara ska kissa lämnar man luckan stängd och då leds även urin som kommer i den bakre delen av toan ner till urinbehållaren, en praktisk finess framförallt för kvinnor. När man har kissat klart öppnar man luckan och lägger ner toalettappret i fekaliebehållaren och stänger sedan locket igen.

När man ska bajsas används den bakre tanken som är till för fekalier. För att undvika att skålen bli så smutsig har vi fått tips att börja med att vi plattar till och lägger ner ett stort kaffefilter i skålen med stängd lucka. Stora kaffefilter köper vi på ett kontorsföretag. När man är klar öppnar man luckan och allt åker ner i behållaren utan att skålen blir smutsig. På sidan av toan sitter en vev som man vevar ca 10 varv på efter att man är klar med sina behov.

Vad som kan bli ett problem är om man har många gäster ombord i flera dagar. Då gäller det att ha bra rutiner för tömning av urinbehållaren. Det är nog då också risk för att kompostdelen inte hinner med utan blir för blöt och börjar lukta. Vad vi kommit på är att det kan vara bra att ha en behållare med extra strö att blanda i, om det blir för blött i fekaliebehållaren.

Första året fungerade allt superbra, det luktade mycket mindre än vad vår vanliga toa gjorde. Den stora behållaren räckte för hela sommaren ca 4 veckor sammanlagt. När båtsäsongen var över tog vi hem hela toan och tog bort sitsen och satte på det speciella locket som ska användas när det ska förmultnas helt. Allt ska sedan stå ca 2 månader.

För att behålla de nedbrytande mikroorganismerna ska fekaliebehållaren aldrig tvättas på hösten utan den ska få stå tom med det speciella locket på tills det är dags att starta upp inför en ny säsong igen. Likaså kan man sätta på locket om man lämnar båten under längre tid.

Vilka problem kan uppstå?

Andra året hade vi en del problem. En i familjen hade haft luckan öppen för tidigt så det kommit in en hel del urin i fekaliebehållaren varvid det blev ganska blött och vi fick flugor som lagt larver. Vi såg också att det fastnat lite toapapper i bakkant av locket så att locket inte varit helt tillslutet. Då volymen blivit lite större och innehållet blev för blött läckte det även ut lite

innehåll genom det hål där veven sitter. Vi tog hem behållaren och blandade upp med mycket kokos strö och hällde över allt i en sopsäck och lät stå ett bra tag tills det blivit till kompost så vi kunde lägga ut det bland växterna i trädgården. Vi fick sedan börja om med ny omgång kokosströ i toan igen.

Sammanfattningsvis

Sammanfattningsvis tycker vi att det är skönt att slippa leta toatömningsstationer och att alltid börja ankomsten till en ny hamn med att tömma toan och sedan före vi lämna hamnen tömma toan igen. Det är också väldigt skönt att slippa vara tvungen att tömma toan före vi lägger till i vår hemmahamn.

Nu har vi kommit in i rutinen att alltid ha lite koll på när det är dags att tömma urinbehållaren. Det känns mycket bättre nu när vi har två behållare så vi kan snabbt byta när en är full.

Om man är ute mera än två- tre veckor i sträck rekommenderar vi att tömma fekalie behållaren och starta om med nytt strö.

Om man är fler än två ombord är det inte optimalt att enbart använda mulltoan, då är det bra om man kan gå iland för att gå på toa eller dass.

Om man följer råden ovan är vår erfarenhet att installationen är i stort sett luktfri.

Erfarenheterna är nedskrivna av [Matts och Katrin Andersson, Nyköping](#)

Några länkar till Youtube filmer:
Air Head: https://www.youtube.com/watch?v=oghd7Sn74_c

Test av komposttoiletter: <https://www.mortonsonthemove.com/best-composting-toilets/>

Bättre försäkring till lägre pris

Svenska
Kryssarklubben

Som båtklubsmedlem är du delägare i Svenska Sjö och det ger dig direkta fördelar som mer omfattande försäkring och lägre premier. Men du får också andra fördelar som resultatbonus och en smidigare skadereglering.

Tillsammans med båtorganisationerna arbetar vi ständigt med att utveckla de bästa båtförsäkringarna och trygghetslösningarna för dig och din båtklubb.

Välkommen att räkna ut din premie på www.svenskasjo.se eller läs av QR-koden.

Svenska Sjö är stolta över att vara ägda av riktigt båtfolk, tillsammans utvecklar vi det svenska båtlivet.

Svenska Sjö

Vi delar Båtlivet med dig

Kort, kort info från SXK:s kansli

Fritidsbåtlivet är bortglömt i Havs- och vattenmyndighetens förslag till ändrade havsplaner – båtorganisationer, båtbranschen och gästhamnsorganisationen är kritiska.

Havs- och vattenmyndigheten har föreslagit ändrade planer för havsbaserad vindkraft. Båtorganisationerna, båtbranschen och gästhamnsorganisationen har lämnat in ett kritiskt remissvar. Utredningen och konsekvensbeskrivningen har inte utrett påverkan för fritidsbåtlivet i tillräcklig utsträckning. Det saknas en redovisning av hur fritidsbåtarna rör sig i föreslagna områden för vindkraft och hur sjösäkerheten för fritidsbåtar påverkas.

Båtorganisationerna är dock positiva till utbyggnaden av fossilfri energiutvinning såsom havsbaserad vindkraft. Men vill att fritidsbåtlivet och dess sjösäkerhetsbehov tas med i planerna och att konsekvenser för fritidsbåtlivet utreds ordentligt.

I remissvaret ingår kartor av fritidsbåtarnas rörelser i områden som anses lämpliga för havsbaserad vindkraft kring norra Öland, Gotlands västkust, Stockholms södra skärgård och ostkust, Skagerrak och Kattegatt samt västkusten. Gemensamt för alla områden är att myndigheten i konsekvensutredningen inte undersökt om havsbaserad vindkraft hindrar fritidsbåtarnas rörelser eller tagit upp frågan om sjösäkerheten för fritidsbåtarna.

Många fritidsbåtar är i rörelse i de områden som pekas ut som lämpliga för vindkraftsparker. Dessa används både som rekreation, för transporter och är en viktig näring för lokalsamhällen runt kusterna. Ca 2.2 miljoner människor utövar båtliv varje år förutom turistande fritidsbåtar från våra grannländer.

Ytterligare punkter som bör behandlas av Havs- och vattenmyndigheten:

- I vilken mån sjöräddning, från vatten och från luften kan påverkas av havsbaserad vindkraft och på vilket sätt detta påverkar säkerheten för fritidsbåtar och annan sjöfart.
- Fria färdvägar genom vindkraftsparkerna och eventuella hinder för fritidsbåtar att söka nödhamn vid hårt väder.
- I vilken mån installationer i form av kablar, ställverk och transformatorer kan påverka navigationsinstrument och kommunikationsutrustning på fritidsbåtar och sjöfart.
- Hur de havsbaserade vindkraftsparkerna kan placeras och utformas så att landskapslinjen och den fria horisonten inte påverkas från land eller öar innanför den så kallade baslinjen.

Fredrik Norén
Svenska Kryssarklubben

Peter Karlsson
Svenska Båtunionen

Marie Björling Duell
Svenska Seglarförbundet

Mats Eriksson
Båtbranschens Riksförbund

Erik Martinsson
Riksföreningen Gästhamnar Sverige

Avs: Svenska Kryssarklubben, C/O Per Johansson, St Annegatan 15 , 611 33 Nyköping

På gång i Sörmlandskretsen

23 januari Kafékväll om Modern Båtelektronik se sid 5

27 februari Kafékväll

7-10 och 14-17 mars Båtmässan Allt för sjön

26 mars Kafékväll

16 april Kafékväll

18-19 maj Pingsträff

1-2 juni 24-timmars segling

8 juni Båtens dag

29 juli - 2 augusti samling i Mariehamn se sid 14-15

Detaljerade meddelanden om tider, teman och plats för kafékvällar
och övriga träffar skickas ut via NYHETSBRIV
och visas också på hemsidan.

För att kunna läsa NYHETSBRIVET måste du lägga in din
e-postadress i SSK:s medlemsregister eller kontrollera
att den är aktuell!

**Gå in på www.ssk.se/mina_sidor och logga in
med ditt medlemsnummer.**

Svenska Kryssarklubben
Sörmlandskretsen